

KONCEPT FOR AKTIVT MEDBORGERSKAB FOR HELE FAMILIEN

- aktiviteter vi ved virker

INDHOLDSFORTEGNELSE

Baggrund	3
Målet for klubberne i projektet	5
Erfaringer fra de 10 delprojekter	6
Råd til opstart af klubber	7
Fædreklubber	8
Nyhedslæseklubber for kvinder	9
Familieklubber	11

Baggrund

I 2015 fik 10 biblioteker og boligsociale projekter sammen med Slots- og Kulturstyrelsen, Danmarks Almene Boliger og Statsbiblioteket midler fra det daværende Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold til at gennemføre et 2-årigt projekt om inddragelse af nydanskere i aktiviteter, der sikrer aktivt medborgerskab.

Det overordnede formål med projektet var at inddrage nydanskere i aktiviteter, der overordnet bygger på eller inddrager demokratiske processer. Der var tale om et projekt med tre delaktiviteter, hvor der er knyttet elementer af praksisnær undervisning i lokalt forankrede demokratiske indflydelseskanaler.

Målet med projektet var:

- At flere nydanskere blev medlem af frivillige organisationer og foreninger,
- At flere nydanskere blev aktive i forenings- og fritidslivet,
- At den sociale deltagelse blandt nydanskere, herunder deltagelse i sociale arrangementer og fællesskaber bl.a. omkring skole, hjem og arbejdsplads, blev styrket.

Deltagerne kom fra Odense, København, Gladsaxe, Aalborg, Esbjerg, Roskilde, Viborg, Horsens og Randers, og bibliotekerne og de boligsociale projekter i de 10 delprojekter skulle hver etablere to klubber i fællesskab.

Formålet med delaktiviteten a) Familieklubber var at skabe mødesteder, hvor der knyttes nye bånd på tværs af etnicitet, kultur og socialt ståsted samt at bidrage til at nedbryde kulturelle fordomme og sociale barrierer. Dette skete ved at tilbyde og facilitere fælles aktiviteter, oplevelser og udveksling af erfaringer bl.a. om de lokale demokratiske fora, herunder skole- og institutionsbestyrelser, beboerdemokrati, lokalråd, kommunalbestyrelser og foreningsarbejde.

I delaktivitet b) Fædreklubber var formålet at skabe dialog og relationer mellem fædre på tværs af etnicitet i boligområdet, så der kunne tages initiativer til løsning af udfordringerne med børn og unge i lokalområdet. Samtidig gav organiseringen som klub/forening fædrene mulighed for at kunne agere samlet i et samarbejde med relevante lokale partnere, hvis formål er skabe gode løsninger på udfordringerne for områdets børn og unge. Det var især et mål at få inddraget fædre i forhold til de lokale sportsforeninger, som typisk har store udfordringer med at tiltrække frivillige forældre.

Formålet med delaktiviteten c) Avislæseklubber var at bringe en gruppe kvinder ud af deres isolation, give dem et fællesskab og sætte dem i stand til bedre at indgå i samfundet som aktive medborgere. Dette skete bl.a. ved at give dem bedre muligheder for at følge med i samfundsdebatten (gøre dem informationskompetente) og give dem baggrundsinformation om demokrati, rettigheder og pligter. En sidegevinst var, at kvinderne samtidig udviklede deres sprogkundskaber.

Til at understøtte de nye klubber blev Nivå Bibliotek og Vollsmose Bibliotek tilknyttet projektet som konsulenter, da de med succes har etableret familie- fædre- og avislæseklubber.

Formålet med et samarbejde mellem boligsociale projekter og biblioteker

I de udsatte boligområder har det vist sig, at bibliotekerne med deres uformelle læringsprofil og demokratifremmende funktion har gode muligheder for at styrke beboernes empowerment, demokratiske funktioner og uddannelse. Samarbejdet mellem biblioteker og boligsociale projekter giver bedre muligheder for at yde en fremskudt indsats tæt på borgernes bopæl og dermed nå borgere, der ellers ikke er biblioteksbrugere. Bibliotekets fysiske rum fungerer godt som et uformel læringsrum i lokalsamfundet, hvor der er mulighed for at sætte fokus på relationer og dialog.

De bolig sociale projekter åbner med samarbejdet med bibliotekerne boligområderne op og rækker udover selve boligområdet. Det er desuden en mulighed for at styrke og forankre indsatser i områderne, så de ikke nødvendigvis forsvinder, hvis helhedsplanen afsluttes. Biblioteksrummet giver også fysiske muligheder for at samles, ligesom samarbejdet giver flere ressourcer og kompetencer til en indsats.

Målet for klubberne i projektet

Inden opstarten af klubberne blev nedenstående mål formuleret:

a) Familieklubber:

Mindst 3 forskellige nationaliteter deltager i hvert af de 10 delprojekters familieklubber. Der afholdes mindst 10 fællesarrangementer i hver familieklub. Mindst 60 % af de deltagende familier angiver, at arrangementerne har styrket deres netværk, 40 % af familiernes børn har fået nye legekammerater og 30 % angiver at samværet med de andre familier har været med til at nedbryde kulturelle barrierer i boligområdet. Mindst 50 % af klubberne fortsætter efter projektperioden som selvkvørende netværk eller forening.

b) Fædreklubber:

Mindst 3 forskellige nationaliteter deltager i hvert af de 10 delprojekters fædreklubber. Fædreklubben bliver kendt af relevante myndigheder og institutioner, og de deltagende fædre inddrages i aktiviteter i kommunen, som er målrettet børn og unge i området. Mindst 50 % af fædrene i klubben har været aktive i forbindelse med nogle af klubbens aktiviteter og opgaver. I over 50 % af de deltagende områder lykkes, det at inddrage fædre som frivillige i klubber og foreninger for børn og unge.

c) Avislæseklubber:

Mindst 80 % af de deltagende kvinder angiver, at de har lært flere beboere i området godt at kende, 40 % er blevet mere aktive deltagere i det omgivende samfund, 50 % angiver at de har opnået bedre informationskompetencer og 25 % angiver at de har opnået bedre danskundskaber.

Mindst 15 beboere pr. boligområde organiseres som frivillige/bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med de tre aktiviteter - dvs. mindst 150 beboere i alt.

Foto: Mikal Schlosser

Erfaringer fra de 10 delprojekter

For alle tre type klubber har det været gældende, at det er vigtigt at samarbejde med andre lokale aktører, og at samarbejde giver flere ressourcer til at nå målet. Gode og aktive samarbejdspartnere sikrede både en bedre rekruttering og forankring. Ofte førte samarbejdet også til andre projekter for målgruppen. Flere steder har man dog også oplevet udskiftning i projektperioden af medarbejdere på biblioteket eller det boligsociale projekt, hvilket har været en udfordring.

Mange af klubberne har haft succes med at få nogle af de frivillige medlemmer til at være ambassadører i lokalområdet, hvilket også medførte en bedre rekruttering til klubberne, da ambassadører har lettere adgang til målgruppen. Ansatte med en anden etnisk baggrund end dansk kunne have den samme funktion. I Viborg har projektet medført, at biblioteket fremadrettet vil målrette bibliotekspræsentationer til børnene, som skal fungere som ambassadører til forældre og øvrige familiemedlemmer.

Succes for klubberne med at opfylde målene blev bedst opnået ved at inddrage brugerne i planlægningsfasen.

Erfaringerne viser, at det er vigtigt, at undersøge hvilke tilbud, der er til målgruppen i lokalområdet. Er der f.eks. en velfungerende fædreklub, så er det meget svært at etablere en ny klub med et lidt andet fokus, som ikke konkurrerede med den eksisterende klub og som mændene fandt relevant. I Tingbjerg blev problemet løst ved at gøre nyhedslæseklubben for kvinder til en debatklub, og der blev indgået et lokalt samarbejde med frivillige kvinder, der afholder caféaftener.

Projektet har givet bedre indblik i målgruppens situation og livsbetingelser, hvilket vil gøre det lettere at målrette fremtidige tilbud.

En styregruppe med deltagelse af andre lokale aktører var med til at sikre en bred lokal opbakning, og gjorde det lettere at forankre efter projektperioden. Det viste sig også, at det kan være en fordel at nedsætte en arbejdsgruppe, der kan planlægge det faglige indhold i klubberne, indtil medlemmerne selv er klar til at deltage i planlægningen.

Flere af klubberne erfarede, at integration lykkes bedst, når etniske danskere også deltog aktivt i klubberne. Samtidig er det en udfordring at få klubbernes medlemmer til at komme på biblioteket, når beliggenheden er lidt væk fra boligområdet.

Råd til opstart af klubber

Uanset hvilken type af klub man gerne vil starte viser erfaringer, at nedenstående tiltag er vigtige for klubbens succes.

Inspiration inden klubben startes

- Undersøg hvilke andre tilbud der findes til målgruppen i lokalområdet.
- Gå i dialog med målgruppen, så det sikres at klubben bliver relevant. Det sikrer samtidig medejerskab.
- Få et samarbejde med andre lokale aktører og klubber.
- Definer et klart mål for klubben.

Rekruttering af medlemmer

- Sørg for at få tilknyttet ambassadører til klubben, der kan hjælpe med rekrutteringen. Det kan f.eks. være frivillige beboere eller lokale aktører med stor berøringsflade.
- Gør klubtilbuddet synlig i lokalområdet med relevant annoncering f.eks. plakater i trappeopgange og hos de lokale forretninger eller en artikel i lokalavisen/beboerbladet.
- Vær meget opsøgende.

Implementering af klubben

- Tilpas klubbens indhold og form til målgruppen ønsker.
- Sørg for en forventningsafstemning om roller og ansvar
- Vær åben for at justere indholdet og få deltagerne involveret i driften.

Foto: Mikal Schlosser

Fædreklubber

Inspiration inden fædreklubben startes

I Høje Gladsaxe blev der holdt møde med en eksisterende fædreklub i Tingbjerg og foreningen Baba til inspiration for strategien for fædreklubben. Det var god sparring i opstartsfasen, at få inspiration fra aktører, der allerede har erfaringer med målgruppen.

I Tingbjerg blev der afholdt en workshop i samarbejde med andre relevante aktører i området for aktive fædre, så de kunne være med til at bestemme relevant indhold til klubben.

I Aalborg blev det lokale samarbejde vægtet højt, og der blev nedsat en lokal styregruppe for fædreklubben med deltagelse af AOF, leder og konsulent fra det boligsociale arbejde i Kvarterets Hus, biblioteket, leder af institution for børn og unge, konsulent fra Sundhedsforvaltningen, netværkskoordinator, formand for boligselskabet, tovholder for klubben og medarbejder i det boligsociale projekt. Der blev desuden nedsat en arbejdsgruppe omkring faglige emner, der bestod af en lærer fra den lokale skole, sundhedskonsulent, det boligsociale projekt, lokale frivillige foreningsrepræsentanter, biblioteket, borgmesteren og mandecentret

Rekruttering

I Høje Gladsaxe fungerede 4 personer med forskellige sproglige baggrunde (tyrkisk, arabisk og urdu) som kontaktpersoner for hver deres sproggruppe. De 4 ambassadører rekrutterede med succes medlemmer til fædreklubben og nyhedslæseklubben for kvinder.

Workshoppen i Tingbjerg var en succes og resulterede i en fast kerne af 12 frivillige fædre, og i alt var ca. 27 fædre tilknyttet gruppen.

Rekrutteringen til fædreklubben i Aalborg skete via annoncering i lokalområdet og samarbejde med en lokal mandlig institutionsleder. Det startede med 7 mænd, og så kom der løbende kommet flere til, så der i alt var 19 mænd i fædreklubben.

I Roskilde tog man kontakt til en eksisterende 'klub', hvor ca. 50 mænd mødtes 3 gange om ugen for at ryge vandpibe og spille kort. Fædreklubben blev etableret med denne gruppe. Fokus for gruppen var i første omgang at få nye lokaler. Først efter lokaleforholdene kom på plads, var det muligt at snakke idéer og visioner for fædreklubbens aktiviteter for fædre og børn.

Implementering

Skal der arbejdes med holdninger og erfaringer virkede det bedst i fædreklubben i Høje Gladsaxe, at der udelukkende var mænd tilstede. Andre oplæg kunne godt holdes af kvinder.

I Tingbjerg havde fædrene selv ansvaret for at udvikle og drive klubben i samarbejde med det boligsociale projekt.

I Aalborg var der en mandlig tovholder på klubben, og der blev kun brugt mandlige oplægsholdere. På sigt skal tovholderrollen overtages af 1-2 frivillige, men det sker først efter projektets afslutning.

Fædreklubben blev døbt Far Away af medlemmerne i Randers. En kerne på 5 mænd stod for den daglige planlægning. De havde også en aktiv facebookgruppe og brugte hinanden – også udenfor klubben. 50 % af medlemmerne var etniske danskere, da erfaringer fra tidligere viser, at det fremmer integrationen.

I Vollsmose har fædreklubben styrket båndet til idrætsforeningen, og i Kvaglund har samarbejdet mellem Fædreklubben, Bydelsprojekt 3i1, SSP & Forebyggelse og afdelingsbestyrelserne fungeret rigtig godt, så urolighederne i området er stoppet og fædrene har taget et større ansvar.

Nyhedslæseklubber for kvinder

Inspiration inden nyhedslæseklubben for kvinder startes

Erfaringer fra Høje Gladsaxe viste, at der var et behov for nyhedslæseklubben for kvinder. Flere af kvinderne havde boet mange år i Danmark, og de ville gerne have en større viden om de helt basale ting, der foregår i samfundet, men de vidste ikke, hvor de skulle få den viden fra, og her kunne klubben hjælpe.

I Houkær ved Viborg har man haft gode erfaringer med at inddrage 2 frivillige til at køre nyhedslæseklubben for kvinder. Den ene var bydelsmor, og den anden havde baggrund som sprog lærer. Det har givet flere forskellige kompetencer.

Erfaringerne viser, at det er vigtigt, at undersøge de eksisterende tilbud i lokalområdet, inden man starter en nyhedslæseklub for kvinder. I Tingbjerg var der allerede en velfungerende frivillig sprogcafé i området, så der var ikke et lokalt behov for en ny traditionel nyhedslæseklub for kvinder. Der blev i stedet for etableret en debatklub med fokus på medborgerskab og demokrati, der gav kvinderne fagligt input til emner omkring samfundet, køn, tro, og hverdagslivet.

I Aalborg blev samarbejdet om nyhedslæseklubben med andre aktører vægtet meget højt. Børne- og ungekonsulenten fra det boligsociale projekt og en medarbejder fra AOF deltog i læseklubben. Biblioteket samarbejdede med det boligsociale projekt om planlægning af forskellige aktiviteter. Ligeledes var der nedsat en styregruppe for nyhedslæseklubben med deltagelse fra AOF, leder og konsulent fra det boligsociale projekt, biblioteket og netværkskoordinator.

Rekruttering

Det kan være meget tidskrævende at rekruttere kvinder til nyhedslæseklubben, viser erfaringer fra Kvaglund ved Esbjerg. Det anbefales, at sætte god tid og ressourcer af til rekruttering.

I Aalborg blev læseklubben afsender på at informere andre i lokalområdet om biblioteket og kulturtilbuddene, så de blev ambassadører, og det fungerede rigtig godt.

Implementering

Nyhedslæseklubben for kvinder i Høje Gladsaxe havde mange medlemmer, der gerne ville med på kulturudflugter, men ellers ikke var så aktive i klubben. Det blev aftalt, at man skulle have deltaget 10 gange i klubben for at kunne deltage i udflugterne. Det skete for at sikre, at kvinderne mødte op til undervisningen i klubben.

Frivillige kvinder i Tingbjerg holder caféaften for områdets kvinder hver fredag, og de forpligtede sig til at lave 4 kulturevents årligt i samarbejde med helhedsplanen og biblioteket. Dette lettede implementeringen af klubben. Kvinderne er blevet mere aktive, hvilket smitter af på f.eks. deltagerantallet i motionstilbud og caféer.

Der blev lagt vægt på to aktiviteter i nyhedslæseklubben for kvinder i Aalborg: læsning af nyheder samt brug af biblioteket og andre kulturtilbud. Der var meget stor forskel på kvindernes læsefærdigheder, hvilket var ressourcekrævende, og det skulle der tages højde for i planlægningen. Vidensniveau og oplysning er blevet øget hos deltagerne gennem nyhedslæsning og dialog, men manglende uddannelser og sprogfærdigheder, gør det svært for kvinderne at deltage.

I Randers havde nyhedslæseklubben en fast kerne på 6 medlemmer, og nogle løsere deltagere. Klubben har med stor succes besøgt Museum Østjylland, hvor klubbens medlemmer blev præsenteret for gamle danske håndværksteknikker, som vagte stor genkendelse. Erfaringerne viser, at det har været overraskende svært, at rekruttere medlemmer.

Familieklubber

Inspiration inden familieklubben startes

I Roskilde blev der etableret et samarbejde om familieklubben med den lokale børnehave, spejdergruppe, et lokalt projekt med formålet at fremme samskabelse og fællesskab i boligområdet og Sundhedscentret.

I Vollsmose fik man inspiration fra det etablerede familienetværk. Den ansatte der drev netværket, var ansat på biblioteket og arbejdede også med Bogstart. Skolen blev inddraget, da den ansatte sad i skolebestyrelsen.

Rekruttering

I Roskilde skete rekrutteringen blandt forældre i børnehaven med stor succes.

I Houkær ved Viborg blev der ansat en projektmedarbejder med en anden etnisk baggrund end dansk, som benyttede sit netværk til rekrutteringen.

I Vollsmose skete rekrutteringen via samarbejdspartnere, og arrangementerne er blevet afholdt midt i udlånet på biblioteket, så det var synligt for alle. Facebook er også blevet brugt.

Der blev reklameret for klubben lokalt – apoteket er f.eks. et fantastisk sted at nå målgruppen.

Implementering

I familieklubben i Houlkær mødtes man og spiste sammen, hvilket familierne nød, da det gav et velkomment brud på hverdagen. En dansk familie var tovholder på madlavningen, hvilket fungerede rigtig godt. Der blev debatteret forskellige emner blandt de voksne, og der var arrangeret højtlesning og kreative aktiviteter for børnene.

I Roskilde var der i starten fokus på opbygge trygge relationer blandt forældrene, medarbejderne fra det boligsociale projekt og biblioteket i familieklubben. Efterfølgende overtog frivillige gradvist styringen af aktiviteterne i klubben.

På Nørrebro spiste familieklubben sammen, og så havde møderne et tema: filmen 'Sproget er en gave fra mor og far', sundhedsformidler, teater i Nørrebrohallen, Nørrebro's center for psykisk udsatte indvandrere og besøg i Folketinget.

I Vollsmose har alle deltagerne været lige, og der er taget hensyn til sprogfærdigheder. Det var emnet, der var vigtigt for alle. Netværket er bygget om en fast kerne og samarbejdspartnere. Fokus på skolefamilier, sprogstimulering, fastholdelse af børn i skolen
Ligevær og tryghed i gruppen har været vigtigt.

